

METEORITTER PÅ HEDMARK?

I den senere tid har en titt og ofte lest om antatte "meteoritt" nedfall på forskjellige steder i Hedmark.

Det hele startet i fjor sommer da en gutt fra Løten hørte det "suste" i luften og så en 5-kroners stor stein slå ned i svartjorda i Nordbygda. Gutten tok opp steinen, som fortsatt var varm, og hadde sort farge.

Nedfallet fikk store avisoverskrifter, noe som fikk noen og en hver til å se meteoritter. Det var derfor en viss skuffelse at undertegnede kunne bekrefte at steinen var en helt alminnelig svovelkiskonkresjon som hadde kommet i dagen, fra den dypere liggende alunskifer, etter tidligere grøftinger på jorden.

I første halvdel av januar 1976 fikk folk ved Øksna (like nord for Elverum) øye på et hull i isen på Glomma. Dette settes med en gang i forbindelse med et nytt meteorittnedfall, noe som kommer pressen til kjenne, og folk strømmer til for å titte ned i hullet i isen. Etter at UFO-spesialister og tryllekunstner T. Torell iført froskemansutstyr hadde dukket ned i vannet, begynte man å beskrive en kantet meteoritt i størrelse 1 x 1,5 m som lå på bunnen like under isen. En geolog ved Geologisk Museum blir budsendt, som etter å ha følt Elverumskulden og Glommas isvann kunne fortelle at steinen kalles Birikonglomerat og stammer fra den eokambriske sandsteinslagrekken nord for Øksna. Steinen har ligget i elven i lang tid. Den har tidligere i vinter trolig vært frosset inn i isen mens økt vannføring i Glomma (på grunn av kraftreguleringer lenger nord) har høynet vannstanden, slik at isen ved hevingen har sluppet tak i steinen og forårsaket et hull som ennå ikke var igjenfrosset.

Søndag 1. februar 1976 skulle gårdbruker Johan Melbye på Nes sondere Mjøsens tykkelse med henblikk på opprettelse av en isveg mellom Nes og Hamar. På tilbaketuren, etter å ha krysset Furnesfjorden, fikk han øye på en liten forhøyning på isens rimlagte flate. Han sparket bort i den og oppdager en sort stein med betongfarget bruddflate. Hvordan kunne steinen kommet dit - på nylagt Mjøsis 1 km fra land? Den må ha kommet ovenfra - kanskje en meteoritt? Mandag morgen blir undertegnede kontaktet, som også kan bekrefte at steinen minner mistenkelig mye om en meteoritt. En telefonisk samtale, med beskrivelsen av steinen, for førstekonservator Dons, bekrefter antagelsen. I løpet av mandagen finner Johan Melbye flere mindre bruddstykker av meteorittsteinen ved det første funnsted.

Tirsdag morgen er "meteoritten" på Geologisk Museum og etter hvert som dagen går, fastslås steinen til å være en ekte steinmeteoritt. Onsdag morgen kommer 4 geologer fra muséet for å granske funnstedet på Mjøsisen. Sammen med Johan Melbye og undertegnede blir isens rimlag fjernet for lettere å kunne finne flere meteorittbiter. Bare flere mindre "risen-gryn" store biter blir funnet innen en omkrets av 32 m fra hovedfunnstedet. Meteoritten er blitt knust av fallet mot Mjøsisen. De forskjellige bitene kunne settes sammen til en (liten) potetstor stein.

En større rekognoseringstur med spark på den omkringliggende isflate brakte ikke flere funn.

Presseoppslaget av dette meteorittnedfall førte til at folk igjen iakttar nye meteorittnedfall - spørsmålet er bare når og hvor det neste ekte meteorittfall kan bekreftes.

Ole Nashoug
